

**ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА НАВЧАННЯ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ ЯК
ОДНА ІЗ ТЕХНОЛОГІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ****ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»****(м. Івано-Франківськ)**

Вступ У статті розкривається поняття «дистанційне навчання» та розглядаються основні методичні вимоги, яким повинна відповідати така педагогічна технологія. Обговорюються питання застосування дистанційного навчання у навчальному процесі у вищих медичних навчальних закладах, оскільки її використання дозволяє підвищити якість підготовки студентів – стоматологів та полегшує їх самостійну роботу. Основною ідеєю цієї методики є створення єдиного навчального інформаційного середовища, що ґрунтується на комп'ютерних та телекомунікаційних технологіях. Адже інформаційні технології в освіті є одним із основних елементів, що розвивають творчі здібності та інтелект, і тому їх розвиток є перспективним для підвищення навчального процесу та впровадження дистанційної форми навчання.

Актуальність теми. В умовах ринкової економіки та інформаційно-технологічного розвитку посилюються вимоги до освіченості, професіоналізму фахівців всіх рівнів підготовки, в тому числі лікарів-стоматологів. Перед вищою школою поставлено завдання переходу до системи підготовки, яка відповідно до здібностей особистості має задовольнити її потреби у здобутті відповідного рівня освіти. Тому підвищення якості вищої освіти як одного з найважливіших чинників такого рівня набуває все більшої актуальності.

Тенденція впровадження сучасних інформаційних технологій у процесі навчання найбільш розвинених країн показують, що в даний час відбувається процес кардинальних змін в системі освіти, що призводить до переоснащення навчальних закладів відповідно до сучасних вимог якості освіти.

Одним з високоефективних напрямків удосконалення методології вищої освіти, що набуває останнім часом великого значення є використання в навчальному процесі системи дистанційного навчання, метою якого є висвітлення дистанційної освіти як високоефективного напрямку вдосконалення методології вищої школи [7].

Мета роботи. Розкрити поняття «дистанційне навчання», визначити переваги та недоліки при застосуванні дистанційної форми навчання студентів – стоматологів у вищому навчальному закладі.

Результати дослідження. Дистанційна форма навчання дає сьогодні можливість створення

системи масового безперервного самонавчання [1], загального обміну інформацією, незалежно від тимчасових і просторових поясів.

Сучасні дослідники педагогічної творчості приділяють велику увагу впровадженню дистанційних технологій у навчальний процес, оскільки результати суспільного прогресу на сьогодні концентруються в інформаційній сфері. Так, наукового-педагогічні застави дистанційного навчання розробляли вітчизняні науковці В. Кухаренко, В. Олійник, П. Стефаненко та інші; окремі аспекти щодо змісту та організації дистанційного навчання досліджували М. Бесєдіна, К. Власенко, В. Гура; проблемні аспекти дистанційної форми освіти та можливості її використання в Україні вивчали В. Толочко, Ю. Медведєва, М. Зарічкова, Я. Панкратова. Також суттєвий інтерес для проведення дослідження становлять праці зарубіжних (Дж. Блумстук, Д. Кіган, Дж. Коумі) та російських (О. Андреев, В. Биков, В. Солдаткін та інших) дослідників.

На думку В. М. Кухаренка дистанційне навчання є формою здобуття освіти, поряд з очною та заочною, при якій в освітньому процесі використовуються кращі традиційні та інноваційні засоби, а також форми навчання, що ґрунтуються на комп'ютерних та телекомунікаційних технологіях [6]. А. Андреева під дистанційним навчанням розуміє як синтетичну, інтегральну, гуманістичну форму навчання, що ґрунтується на використанні широкого спектра традиційних та нових інформаційних технологій та їх технічних засобів, що використовуються для доставки навчального матеріалу, його самостійного вивчення, організації діалогового обміну між викладачем та студентом – стоматологом, коли процес навчання не залежить від їхнього розташування в просторі і в часі, а також до конкретної освітньої установи [4].

Ряд авторів вважають, що будь-яка педагогічна технологія повинна відповідати деяким основним методологічним вимогам [3]:

- концептуальність (притаманна опора на певну наукову концепцію, що містить філософське, психологічне, дидактичне та соціально-педагогічне обґрунтування досягнення освітньої мети);
- системність (проявляється у логіці процесу, взаємозв'язок всіх його частин, цілісність);
- можливість управління (можливість діагностичного цілепокладання, планування, проектування

процесу навчання, поетапну діагностику, варіювання засобами та методами з метою корекції результатів);

- ефективність (технології мають бути ефективними за результатами й оптимальними за витратами, гарантувати досягнення певного стандарту освіти);

- відтворюваність (можливість використання педагогічної технології в інших ідентичних освітніх закладах, іншими суб'єктами);

- візуалізація (використання аудіовізуальної та електронно-обчислювальної техніки, а також конструювання та застосування різноманітних дидактичних матеріалів і оригінальних наочних посібників).

Дистанційне навчання є однією із систем, яка дозволяє всім учасникам навчального процесу вибрати зручний час для занять незалежно від віку, території, освіти, професії. Воно є подальшим розвитком заочної форми навчання.

Система дистанційного навчання враховує основні педагогічні принципи, такі як принцип активності, проблемності, мотивації навчальної діяльності, розвивального навчання, функціональності, індивідуалізації навчання і колективності у навчанні.

Найбільш поширеними є види дистанційного навчання, що ґрунтуються на:

- інтерактивному телебаченні;
- комп'ютерних телекомунікаційних мережах (регіональних, глобальних), з різними дидактичними можливостями в залежності від використовуваних конфігурацій (текстових файлів, мультимедійних технологій, відеоконференцій);
- поєднання технологій компакт-дисків та мережі Інтернет [5].

Таким чином, дистанційне навчання – це таке навчання, в результаті якого відбувається передавання істотної частини матеріалу від викладача до студента – стоматолога з використанням сучасних інформаційних технологій: комп'ютерних телекомунікацій, телебачення, мультимедія, супутникових зв'язків, навчальних систем. Ефективність такого навчання безпосередньо залежить від самого викладача, оскільки він повинен бути підготовленим щодо володіння сучасними педагогічними інформаційними технологіями, бути готовими до роботи з студентами в новому інформаційному просторі.

Тому можна виділити певні переваги та недоліки дистанційного навчання. До переваг дистанційного навчання можна віднести: короткі терміни навчання; висока ефективність професійної підготовки; незалежність студента – стоматолога від географічного розташування вищого навчального закладу, що дає йому можливість паралельного навчання і в українському і в зарубіжному вузах. Недоліками дистанційного навчання виділяють: недолік практичних занять; відсутність постійного контролю; постійний доступ до джерела інформації, для якої потрібна якісна техніка; немає індивідуального підходу у навчанні, оскільки відсутнє безпосереднє спілкування викладача і студента – стоматолога; у студентів, що навчаються не завжди є самодисципліна, свідомість

і самостійність, які необхідні за дистанційного навчання.

Варто сказати, що такий вид навчання підходить не для всіх, адже система підготовки не орієнтується на формування самостійності у студентів – стоматологів, а іноді така технологія людині просто не підходить. До того ж, не з усіх спеціальностей можна проводити підготовку фахівців з дистанційних курсів. Також, для вищих навчальних закладів дистанційне навчання дає перспективи співробітництва з кращими викладачами, що не залежить від їх місця проживання і така педагогічна технологія добре поєднується із традиційною системою навчання.

Зрозуміло, що реформування освіти стосується і медицини. Необхідність зміни системи медичної освіти додатково продиктована двома чинниками: винятковим збільшенням обсягів медичних знань і швидкої зміни самого розуміння подій, фактів, явищ.

Що стосується першого чинника, то за останні декілька років людство отримало стільки нових медичних знань, скільки не отримувало впродовж усієї довгої історії нового розвитку. Тому створення теорії образного інтелектуального мислення необхідне, що дозволяє вирішувати складні питання прийняття рішень при діагностиці, прогнозуванні та виборі методу лікування. Другий чинник ніби продовжує дію попереднього. Оскільки, аналіз обсягу діагностичних і лікувальних даних, що постійно зростає, зумовлює швидку зміну концепцій, уявлень і навіть стандартів.

Очевидно, що особливого значення набуває інформаційна децентралізація освіти. Вона сприяє актуальному вирішенню проблем щодо забезпечення соціальної рівності, а саме створення рівних можливостей для отримання медичної допомоги та медичної освіти незалежно від місця проживання, а також стану здоров'я і соціального статусу [2].

Отже, дистанційне навчання є єдиним можливим способом придбати нові знання і навички для тих, хто більшу частину дня зайнятий на роботі, з сім'єю або з дітьми. Людина без відриву від виробництва і не ризикуючи втратити хорошу роботу має можливість підвищити кваліфікацію або придбати нові знання. Дистанційне навчання забезпечує можливість вчитися тоді, коли це зручно в певні терміни і в певному темпі та при цьому не потрібно витрачати час на дорогу. Таке навчання здійснюється за допомогою таких технологій, як Інтернет, e-mail, телефонний і факсимільний зв'язок, відеоконференції та пересилка учбових матеріалів звичайною поштою. Ці технології утворюють сполучну ланку між викладачем і студентом – стоматологом, яких можуть розділяти тисячі кілометрів та забезпечують можливість щоденного спілкування.

Висновки. Забезпечення якісної підготовки лікарів-стоматологів на рівні міжнародних стандартів можливе за умови зміни педагогічних методик та впровадження інноваційних технологій навчання. Технології дистанційного навчання включають в себе індивідуалізований процес передачі та засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної

діяльності майбутніх фахівців. Оскільки використання такої технології у вищих навчальних закладах розкриває можливості позитивного впливу на підвищення рівня якості освіти, підвищує професійну активність та забезпечує реалізацію потреб майбутніх фахівців в освітній сфері.

Таким чином, дистанційне навчання є педагогічною технологією організації освітнього процесу, що характеризується самостійністю і особистою відповідальністю людини за вибір програми дистанційної освіти, якість та термін її проходження,

особливостями стратегії взаємодії майбутнього фахівця з носіями та джерелами нових для нього знань. Адже, дистанційне навчання – це форма отримання освіти, при якій в навчально-виховному процесі використовуються кращі засоби та форми навчання, основу яких становлять інформаційні та комунікаційні технології. Тому це є цілеспрямованим процесом взаємодії викладача та студента – стоматолога, що ґрунтується на використанні сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій, які дозволяють здійснювати навчання на відстані.

Література

1. Андреев В. И. Педагогика: Учебный курс для творческого саморазвития. – 2-е изд. / В. И. Андреев. – Казань : Центр инновационных технологий, 2000. – 608 с.
2. Вороненко Ю. В. Реформування системи медичної освіти в світлі концепції «суспільство знань» / Ю. В. Вороненко, О. П. Мінцер // український медичний часопис. – 2006. – № 1 (51). – С. 6-13.
3. Ігнатенко М. Сучасні освітні технології / М. Ігнатенко // Математика в школі. – 2003. – № 4. – С. 2-6.
4. Кухаренко В. М. Дистанційне навчання та умови застосування / В. М. Кухаренко, О. В. Рибалко, Н. Г. Сиротенко. – Х., 2002. – 320 с.
5. Підкасистий П. І. Комп'ютерні технології в системі дистанційного навчання / П. І. Підкасистий, О. Б. Тищенко // Педагогіка. – 2000. – № 5. – С. 7-12.
6. Трайнев В. А. Дистанционное обучение и его развитие / В. А. Трайнев, В. Ф. Гуркин, О. В. Трайнев. – 2-е изд. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2008. – 294 с.
7. Хасанов П. Ф. Новые технологии дистанционного образования / П. Ф. Хасанов, М. А. Батиров // Открытое образование. – 2001. – № 6. – С. 57-60.

УДК 371.315+378.147

ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА НАВЧАННЯ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ ЯК ОДНА ІЗ ТЕХНОЛОГІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Дівнич Т. Я.

Резюме У статті розкривається поняття «дистанційне навчання» та розглядаються основні методичні вимоги, яким повинна відповідати така педагогічна технологія. Обговорюються питання застосування дистанційного навчання у навчальному процесі у вищих медичних навчальних закладах, оскільки її використання дозволяє підвищити якість підготовки студентів – стоматологів та полегшує їх самостійну роботу. Основною ідеєю цієї методики є створення єдиного навчального інформаційного середовища, що ґрунтується на комп'ютерних та телекомунікаційних технологіях. Адже інформаційні технології в освіті є одним із основних елементів, що розвивають творчі здібності та інтелект, і тому їх розвиток є перспективним для підвищення навчального процесу та впровадження дистанційної форми навчання.

Ключові слова: дистанційне навчання, навчальний процес, інформаційно-освітні технології.

УДК 371.315+378.147

ДИСТАНЦИОННАЯ ФОРМА ОБУЧЕНИЯ В ВЫСШЕМ УЧЕБНОМ ЗАВЕДЕНИИ КАК ОДНА ИЗ ТЕХНОЛОГИЙ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА

Дивнич Т. Я.

Резюме. В статье раскрывается понятие «дистанционное обучение» и рассматриваются основные методические требования, которым должна соответствовать такая педагогическая технология. Обсуждаются вопросы применения дистанционного обучения в учебном процессе в высших медицинских учебных заведениях, поскольку ее использование позволяет повысить качество подготовки студентов – стоматологов и облегчает их самостоятельную работу. Основной идеей этой методики является создание единой учебной информационной среды, основанной на компьютерных и телекоммуникационных технологиях. Ведь информационные технологии в образовании является одним из основных элементов, развивающих творческие способности и интеллект, и поэтому их развитие является перспективным для повышения учебного процесса и внедрение дистанционной формы обучения.

Ключевые слова: дистанционная учеба, учебный процесс, информационно-образовательные технологии.

UDC 371.315+378.147

Distance Learning in Higher Education as One of the Technologies of the Educational Process

Divnych T. Y.

Abstract. The article deals with the concept of “distance learning” and discusses the main methodological requirements to be met by such educational technology. Consideration of the use of distance learning in the educational process in medical schools, as its use allows to increase the quality of students – dentists and facilitating their independent work. The basic idea of this technique is to create a unified educational information environment based on computer and telecommunication technologies. Because information technology in education is one of the key elements that develop creativity and intelligence, and so their development is promising to improve the learning process and implementation of distance learning.

In a market economy and information technology requirements for the development of enhanced education, professionalism of all skill levels, including dentists.

Distance learning today gives the ability to create massive system of continuous learning, general exchange of information, regardless of temporal and spatial zones.

Modern scholars pedagogical creativity pay much attention to the introduction of distance learning in education and social progress since the results today are concentrated in the information sector.

Distance learning is one of the systems that allows all participants to the training process to choose a convenient time for training, regardless of age, area of education, profession. It is a further development of distance learning.

Distance learning system takes into account the main pedagogical principles such as the principle activity problematic, motivation training activities, developing training, functionality, individualization of learning and collective learning.

Thus, distance learning – it is education, which resulted in a substantial transfer of material from the teacher to the student – dentist using modern information technology, computer telecommunications, television, multimedia, satellite communications, learning systems.

Therefore, we can highlight some advantages and disadvantages of distance learning. The advantages of distance learning are: short term training; high efficiency training; student independence – a dentist on the geographical location of the university, which enables him to cross-trained in Ukrainian and foreign universities. Disadvantages of Distance Learning distinguished: the lack of practical training; lack of permanent control; continued access to sources of information for which you want quality equipment; no individual approach in teaching because there is no direct communication between teacher and student – dentist; the students enrolled are not always self-discipline, and self-consciousness that are needed for distance learning.

Providing quality training of dentists to international standards may be subject to change pedagogical methods and implementation of innovative learning technologies. This technology include transfers and individualized learning, skills and ways of learning of future professionals. As the use of such technology in higher education reveals the possibility of a positive impact on improving the quality of education improves professional activity and ensures the implementation needs of future professionals in education.

Thus, distance learning is a pedagogical technology of the educational process, characterized by independence and personal responsibility for human choice program of distance education, quality and time of its passage, the strategy of the future professional interaction with native and new sources of knowledge for him. In fact, distance learning – a form of education, in which the educational process uses the best tools and learning, which constitute the basis of information and communication technologies. Therefore, it is purposeful process of interaction of teacher and student – a dentist based on the use of modern information and communication technologies that enable distance learning.

Keywords: remote study, educational process, information and education technologies.

Стаття надійшла 18. 12. 2014 р.